

"มีลั่วถั่ว" เทพธิดาแห่งการสร้างสรรค์: บทบาทที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
"Mii Lua Thua" The Goddess of Creation: Her Role in the World Creation Myths of
the Yao Tribe

เหลียงเสี่ยวยู (Liang Xiaoyu)* ดร.จันทรสุดา ไชยประเสริฐ (Dr.Jansuda Chaiprasert)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทของมีลั่วถั่วที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า โดยศึกษาจากนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าจำนวน 36 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า มีลั่วถั่ว เป็นเทพธิดาแห่งการสร้างสรรค์ของชนเผ่าเย้า มีบทบาททั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทวีรสตรี เป็นผู้นำความคิด สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาถ่ายทอดและให้คำแนะนำแก่ชาวเย้าเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และมีลั่วถั่วยังเป็นผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน โดยเสี่ยงอันตรายไปจัดการกับปีศาจและเสียดูกสาวสุดที่รักเพื่อความสงบสุขของผู้คนในหมู่บ้าน 2) บทบาทเป็นผู้สร้าง มีลั่วถั่วสามารถใช้อำนาจพิเศษในการสร้างธรรมชาติและสัตว์โลกได้ 3) บทบาทความเป็นแม่ มีลั่วถั่วเป็นแม่ที่มีทั้งความรัก ความอ่อนโยน และความเข้มงวด และ 4) บทบาทเป็นผู้ปกครอง ชาวเย้าถือว่ามีลั่วถั่วเป็นผู้นำในทางวัฒนธรรม ดูแลเรื่องความทุกข์ ความสุขของกลุ่มคนในปกครอง จากบทบาทของมีลั่วถั่วทำให้เห็นถึงความคิดของกลุ่มชนเผ่าเย้า มีลั่วถั่วเป็นตัวแทนของจิตวิญญาณของชนเผ่าเย้า เป็นแรงบันดาลใจให้ชาวเย้ามีจิตวิญญาณการต่อสู้ที่เหนียวแน่น และสร้างชีวิตที่มีความสุขให้กับคนรุ่นต่อรุ่น

ABSTRACT

This research aimed to study and analyze the role of "Mii Lua Thua" that appeared in the Yao Tribe's World Creation Myths. By studying from 36 stories to create the world of the Yao tribe. The results showed that "Mii Lua Thua" the Yao Tribe's goddess of creation. There were four roles: 1) Heroine role: the role of thought leader. Can bring knowledge and experience to convey and give advice to the Yao people to solve problems. Mii Lua Thua was also a sacrifice for the people. By taking the risk to deal with demons and lose a beloved daughter for the peace of the village people. 2) The role of the creator : Mii Lua Thua was able to use her special powers to create nature and animal worlds. 3) Motherhood role : Mii Lua Thua was a mother of love, tenderness, and austerity. 4) Parental role : Yao people consider Mii Lua Thua a cultural leader take care of suffering happiness of the people in the ruling group. Mii Lua Thua's role reflected the idea of the Yao Tribe. represents the spirit of the Yao Clan. It inspired the Yao people to have a strong Martial Spirit, and create a happy life for the next generation.

คำสำคัญ: มีลั่วถั่ว นิทานสร้างโลก ชนเผ่าเย้า

Keywords: Mii Lua Thua, World creation myths, The Yao tribe

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขาวิชาภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

**อาจารย์ประจำ สาขาวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทนำ

นิทานสร้างโลกเป็นประเภทหนึ่งของนิทานปรัมปรา (myth) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ อธิบายถึงการกำเนิดโลก การกำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มคนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ ศิวพร ณ ถลาง (2545) กล่าวว่า ตำนานสร้างโลกเป็นตำนานที่เกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ มีความเป็นนามธรรม (abstract) เรื่องราวของตำนานสร้างโลกนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ไม่สามารถเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ และเป็นตำนานที่ยากที่จะค้นหาคำตอบได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด เพราะไม่สามารถระบุเวลาได้ ซึ่งตำนานสร้างโลกแต่ละชนเผ่าล้วนมีความเชื่อที่ต่างกัน

ชาวเข่าเป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีอันยอดเยี่ยม โดยเฉพาะวรรณกรรมปากเปล่าของชนเผ่าเข่ายังอุดมสมบูรณ์มาก ดังที่ LAN HONGEN (2542) กล่าวว่า เนื้อหาในนิทานสร้างโลกมีลี้ลับเป็นการแสดงออกถึงความปรารถนาของชาวเข่า ที่จะพิชิตและเปลี่ยนแปลงธรรมชาติด้วยการยกย่องภาพอันรุ่งโรจน์ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างแรงบันดาลใจให้กับจิตวิญญาณการต่อสู้ที่กล้าหาญ และแข็งแกร่งของชนชาติในการเอาชนะความยากลำบากและการเอาชนะความรุนแรง มีลี้ลับเป็นเทพมารดาของมนุษย์ชาติ ลม อากาศ ภูเขา แม่น้ำ ที่ราบ ทะเลสาบ ป่าไม้ และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดล้วนถูกสร้างขึ้นภายใต้การแนะนำของมีลี้ลับ ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้าแผดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน การอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตบนพื้นดินนั้นเป็นไปได้ยาก มีลี้ลับจึงส่งลูกชายของตนไปยังดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณการต่อสู้ที่เหนียวแน่นและจิตวิญญาณที่ท่วมท้นของชาวเข่า

ในอดีตเรามักจะถูกปลูกฝังว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และมีสถานภาพที่ด้อยกว่าผู้ชายเสมอ แต่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าได้แสดงให้เห็นว่าสตรีเพศก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าบุรุษเพศ พัทยา สายหู (2539) กล่าวว่า บทบาทของสตรี คือ ขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำตามบทบาทของแต่ละงานที่สตรีมีต่อผู้อื่น และบทบาทต่าง ๆ ของสตรีทางสังคมนั้นมิได้เป็นเพราะสังคมร่วมกันกำหนดบทบาทไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่มีใช้กฎหมายหรือข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษรเสมอไป แต่ต้องอาศัยความต้องการและการยอมรับร่วมกันในหมู่ชนที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นมีลี้ลับ (密洛陀) ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องชนเผ่าเข่าประกาศสงครามกับธรรมชาติภายใต้การนำและแนะนำของมีลี้ลับ ตำนานนำท่วมโลกสะท้อนให้เห็นว่าผู้คนต่อต้านน้ำท่วมภายใต้การนำของผู้นำหญิงในขณะนั้น เรื่องราวของ "การยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์" แสดงให้เห็นถึงความยากลำบากของชาวเข่าที่อาศัยอยู่บนภูเขาต้องต่อสู้กับภัยแล้ง โคร่งเรื่องฆ่าเสียร้ายอธิบายกระบวนการที่กล้าหาญของชาวเข่า ซึ่งอาศัยอยู่ในป่าและต่อสู้กับสัตว์ร้ายเพื่อปกป้องตัวเองอย่างชัดเจน จากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษางานวิจัยหัวข้อ "มีลี้ลับ" เทพธิดาแห่งการสร้างสรรค: บทบาทที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า" โดยแปลนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าเป็นภาษาไทย แล้วนำนิทานที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาวิเคราะห์บทบาทของเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของสตรีในอีกแง่มุมหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทของมีลี้ลับเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์ตีบทนิทาน (Textual Analysis)

2. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยรวบรวมนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าจากหนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า (布努瑶创世史诗密洛陀) รวบรวมโดย LAN HONGEN จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กวางสี ในปี พ.ศ. 2542 และสรรพนินธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) รวบรวมโดย SU SHENGXING จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เซียงไฮ้ ในปี พ.ศ. 2550

3. **กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยได้คัดเลือกนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่มีอนุภาคตัวละครมีลั่วถั่วจำนวน 36 เรื่อง จากจำนวนนิทานทั้งหมด 96 เรื่อง โดยแปลนิทานสร้างโลกชนเผ่าเย้าเป็นภาษาไทย จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย จำนวน 1 คน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของการใช้ภาษาและเนื้อหา

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยนำนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาบทบาทของมีลั่วถั่วที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า โดยใช้แนวคิดอนุภาคในนิทานของศิริพร ณ กลาง และแนวคิดบทบาทสตรีของพิทยา สายหู เป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

อนุภาค (Motif) หมายถึง หน่วยย่อยในนิทานที่มีความไม่ธรรมดา มีความน่าสนใจทางความคิดและจินตนาการจนได้รับการจดจำและสืบทอดต่อกันมาในสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งอนุภาคอาจเป็นตัวละคร วัตถุสิ่งของ พฤติกรรมของตัวละครหรือเหตุการณ์ในนิทาน (ศิริพร ณ กลาง, 2548)

บทบาทของสตรี หมายถึง ขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำตามบทบาทของแต่ละงานที่สตรีมีต่อผู้อื่น และบทบาทต่าง ๆ ของสตรีทางสังคมนั้นมิได้เป็นเพราะสังคมร่วมกันกำหนดบทบาทไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่มีใช้กฎหมายหรือข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษรเสมอไป แต่ต้องอาศัยความต้องการและการยอมรับร่วมกันในชุมชนที่เกี่ยวข้อง (พิทยา สายหู, 2539)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจและทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของมีลั่วถั่วเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
2. สามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของมีลั่วถั่วที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยพบบทบาทของมีลั่วถั่ว 4 ด้าน ได้แก่ บทบาทวีรสตรี บทบาทเป็นผู้สร้าง บทบาทความเป็นแม่ และบทบาทเป็นผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทแบบวีรสตรี

วีรสตรี หมายถึง หญิงที่ได้รับการยกย่องว่ามีความกล้าหาญ มีความเป็นผู้นำและเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม นิทานของชนเผ่าเย้าหลายเรื่องแสดงให้เห็นถึงความเก่งกล้าสามารถของมีลั่วถั่วในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ และการเสียสละเพื่อกลุ่มชน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ผู้นำความคิด

ผู้นำความคิดเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มชน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ชีวิตและการแก้ปัญหา สามารถตัดสินใจหรือให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีลั่วถั่วเป็นผู้นำในการต่อสู้เพื่อเอาชนะธรรมชาติอย่างชัดเจน ดังปรากฏในนิทานเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ *ซื่อเม่ลี้ดพีซ เกอหวายยิงดวงอาทิตย์*

จับลิงป่า กลองสำริด การละเล่นกลองยาว ตั้งชื่อให้สรรพสิ่ง การกำเนิดสะพาน และนำเรือแลกลเปลี่ยนแปลงสิ่งของ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ชื่อเมล็ดพืช* กล่าวถึงมีลั่วถั่วสั่งให้ปู่เถาและขานลาหว่านเมล็ดพืชลงพื้นดิน และยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเอาชนะความยากลำบากอีกด้วย

ปู่เถาและขานลาผ่านความยากลำบากต่าง ๆ เก็บเมล็ดพืชจากพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล มีลั่วถั่วสั่งให้ข่าฮิงไปปลูกเมล็ด แต่เขากำลังสร้างภูเขายูไม่ว่าง มีลั่วถั่วจึงสั่งให้หล้อปานปลูกแทน แต่หล้อปานยุ่งกับการควบคุมน้ำ ทันใดนั้นมีลั่วถั่วจึงสั่งให้ปู่เถาและขานลาหว่านเมล็ดพืชโดยตรงบนพื้นดิน มีลั่วถั่วไม่เพียงแต่ออกคำสั่งเท่านั้น แต่ยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเอาชนะความยากลำบากด้วย

(นิทานเรื่อง *ชื่อเมล็ดพืช*. 2542:107)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั่วถั่วมีบทบาทเป็นผู้นำความคิดในด้านการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร มีลั่วถั่วไม่เพียงแต่ออกคำสั่งเท่านั้น แต่ยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชให้เติบโตและการเพิ่มผลผลิต ทำให้ปู่เถาและขานลาหว่านเมล็ดได้สำเร็จ แสดงให้เห็นว่า มีลั่วถั่วเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการเกษตร สามารถนำสติปัญญาที่มีมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้

นิทานเรื่อง *เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์* กล่าวถึง ดวงอาทิตย์ 10 ดวงถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน สิ่งมีชีวิตบนพื้นดินรวมทั้งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก มีลั่วถั่วจึงให้แนวคิด คำแนะนำแก่ลูกชายเพื่อให้ยิงดวงอาทิตย์ได้สำเร็จ

ดวงอาทิตย์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน สิ่งมีชีวิตบนพื้นดินรวมทั้งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก มีลั่วถั่วจึงสั่งให้ลูกชายใช้คันการบูรที่แข็งที่สุดเพื่อทำคันธนูและใช้ไม้ไผ่ทนไฟทำธนู จากนั้น เขาก็เชิญเห่ามาริดพิชและจุ่มลูกศรลงในพิษ และมีลั่วถั่วยังปล่อยให้เก๋อหวายกินน้ำดีของเสือและหัวใจของหมี และสวมชุดรบที่ทำด้วยละหุ่ง ในรอบที่สองของการต่อสู้ เก๋อหวายปฏิบัติตามคำแนะนำของมีลั่วถั่วในการนำกลองและเชิญเสือดาวที่ดุร้าย งูขาว งูดำ ฯลฯ เข้าร่วมการต่อสู้เพื่อสร้างกองทัพอันทรงพลังสุดท้าย ดวงอาทิตย์อีกห้าดวงก็ถูกยิงตกลงสู่ทะเล

(นิทานเรื่อง *เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์*. 2542:192)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั่วถั่วมีบทบาทเป็นผู้นำความคิดในด้านการแก้ไขปัญหาความร้อนและความแห้งแล้ง มีลั่วถั่วได้นำความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพิษงูที่มีมาถ่ายทอดและให้คำแนะนำแก่ลูกชาย เพื่อทำธนูกับศรที่แข็งแรงที่สุดด้วยพิษงู เตรียมพร้อมทุกอย่างเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี

1.2 ผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน

ผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชนเป็นผู้ที่สามารถสละสิ่งที่มีหรือครอบครองอยู่ หรือแม้กระทั่งสละสิ่งที่กำลังจะได้รับ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นในชุมชน ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าได้สะท้อนให้เห็นถึงความเสียสละของมีลั่วถั่วอย่างชัดเจน ดังปรากฏในนิทานเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ *ฆ่าปีศาจ ฆ่าเสือร้าย หย่าลาฆ่าดวงจันทร์ เทศกาลบูชานก และชาวเข้าบูหนุ่ขึ้นภูเขา* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ฆ่าปีศาจ* กล่าวถึง ปีศาจสามารถกินมนุษย์และสัตว์ และยังทำร้ายผู้คนในหมู่บ้าน เทพเจ้าชายและหญิงต่างก็มีหน้าที่ของตัวเอง ไม่สามารถช่วยมีลั่วถั่วจัดการปีศาจได้ มีลั่วถั่วจึงสังหารกับปีศาจตัวเองจนได้รับบาดเจ็บ

หลังจากมีลี้่วถั่วจัดการดวงอาทิตย์และดวงจันทร์แล้ว ความสามารถด้านควบคุม การแต่งงานและการสืบพันธุ์ของทุกสิ่งจึงค่อย ๆ ลดลง ปีศาจที่ไม่ทราบที่มา ก็ปรากฏตัวขึ้น ในโลก ปีศาจตัวนี้มีความสามารถที่ยิ่งใหญ่ เปลี่ยนร่างได้เล็กหรือใหญ่ได้ บางครั้งก็กลายเป็น ม้าหรือเสือ และยังสามารถกินสัตว์โลกและมนุษย์ ทำลายหมู่บ้านได้ มีลี้่วถั่วจึงตัดสินใจที่จะ กำจัดปีศาจตัวนั้น แต่เทพเจ้าชายและหญิงต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบของตัวเอง มีลี้่วถั่วทำได้ แค่จัดการกับปีศาจตัวนั้นเอง ปีศาจนั้นฉลาดแถมโกง มีลี้่วถั่วนำธนูและลูกธนูที่ลูกชายเคยใช้ ยิงดวงอาทิตย์มายังปีศาจ สุดท้าย ปีศาจนั้นถูกจัดการเรียบร้อย แต่มีลี้่วถั่วก็ได้รับบาดเจ็บ เช่นกัน

(นิทานเรื่อง ฆ่าปีศาจ. 2542:208)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลี้่วถั่วมีบทบาทเป็นผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน หลังจากมีลี้่วถั่วได้ใช้ ความสามารถในการจัดการกับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ส่งผลให้ความสามารถในการควบคุมการแต่งงานและการสืบพันธุ์ ของทุกสิ่งค่อย ๆ ลดลง อีกทั้งมีลี้่วถั่วยังยอมที่จะเสี่ยงอันตรายไปจัดการกับปีศาจโดยใช้ธนูและศรที่แข็งแกร่งที่สุดเพื่อ ความสงบสุขของคนในหมู่บ้าน

นิทานเรื่อง ฆ่าเสือร้าย กล่าวถึง เสือร้ายทำร้ายสัตว์ต่าง ๆ ลูกชายทั้ง 9 คนต่างก็มีภาระหน้าที่ของตนเอง ไม่สามารถช่วยมีลี้่วถั่วจัดการเสือร้ายได้ มีลี้่วถั่วจึงส่งลูกสาวคนโปรดให้ไปช่วยจัดการกับเสือร้ายจนลูกสาวเสียชีวิต

มีลี้่วถั่วใช้ก้อนหินสร้างเสือร้าย เสือร้ายตัวนี้ก็ทำลายกับสัตว์ต่าง ๆ มีลี้่วถั่วโกรธ มาก จึงเรียกลูกชายทั้ง 9 คนมาข้าง ๆ แต่ลูกชายคนที่หนึ่งเพิ่งไปจับลิงป่ามา ลูกยังงี้ก็ไม่ ยอมไปต่อสู้อับเสือร้ายตัวนั้น ลูกชายคนที่สองกำลังกำเนิดผ่นและหว่านเมล็ด ลูกคนที่สาม คนที่สี่ และคนที่ห้า เป็นต้น ทุกคนต่างก็มีเรื่องของตัวเองต้องจัดการ มีลี้่วถั่วจึงสั่งให้ลูก สาวคนสุดท้อง ซึ่งเป็นลูกสาวคนโปรดของมีลี้่วถั่ว นางชื่อมันนี่ว ไปจัดการเสือร้าย เสือตัว นั้นโหดร้ายทารุณ และเจ้าเล่ห์มาก มันนี่วซัดกับดักเอาไปไม่วางข้างบน และอย่างเนื้อจอนสุก วางเนื้อบนกับดักเพื่อล่อเสือ เมื่อมันนี่วคิดว่ากลยุทธ์นี้ประสบความสำเร็จ เสือร้ายก็บังเอิญ พบกับดัก เสือร้ายก็รีบวิ่งเข้าหามันนี่ว สุดท้ายทั้งสองตกในกับดัก มีลี้่วถั่วรู้แล้วเสียใจมาก

(นิทานเรื่อง ฆ่าเสือร้าย. 2542:231)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลี้่วถั่วมีบทบาทเป็นผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน โดยมีลี้่วถั่วเสียสละลูก สาวคนโปรดของตนไปฆ่าเสือร้าย ทำให้ชาวเข่าและสัตว์ต่าง ๆ ใช้ชีวิตอย่างสงบสุขปราศจากภัยอันตราย

จากบทบาทวีรสตรีของมีลี้่วถั่วสามารถสรุปได้ว่า ขนเผ่าเข่าใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ แม้จะพบเจอ ปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งสัตว์ร้ายและภัยธรรมชาติ แต่มีลี้่วถั่วก็สามารถช่วยชาวเข่าแก้ไขปัญหาทั้งด้านการเกษตร ด้านความแข็งแรง รวมทั้งยังมีความเสียสละเพื่อกลุ่มชน

2. บทบาทเป็นผู้สร้าง

ผู้สร้าง หมายถึง ผู้ผลิตหรือผู้ก่อกำเนิดสิ่งต่าง ๆ นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าแสดงให้เห็นถึงบทบาทการ เป็นผู้สร้างของมีลี้่วถั่ว ปรากฏในนิทาน เรื่อง ฟ้าและดิน มีลี้่วถั่ว การกำเนิดภูเขาและแม่น้ำ การกำเนิดสัตว์โลก ตำนาน เรื่องเทวดาและนางฟ้ายี่สิบสี่องค์ นิทานเรื่องต้นข้าว การกำเนิดผ่น และเจ้าพ่อพระเพลิงสิบสองพี่น้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง มีลี้่วถั่ว กล่าวถึง ร่างกายของมีลี้่วถั่วที่ใหญ่อย่างน่าเหลือเชื่อและความสามารถของมีลี้่วถั่วในการ ใช้พลังวิเศษสร้างดวงอาทิตย์ได้

มีลั้วถั่วมีร่างกายที่ใหญ่อย่างไม่น่าเชื่อ ทะเลจีนตะวันออกมีความลึก 1,300 ฟุต แต่ก็ไม่สามารถจมเท้าของมีลั้วถั่วได้ ภูเขาหลอสูง 3,300 ฟุต แต่ไม่สูงเกินเข้าของมีลั้วถั่วที่ราบของจีวโจมีความกว้างใหญ่ 3000 ไมล์ แต่ก็ไม่สามารถใส่เต็มฝ่ามือขนาดใหญ่ของมีลั้วถั่วได้ แม่น้ำมีความยาวหลายพันไมล์ แต่ก็ไม่เทียบเท่ากับผมของมีลั้วถั่วได้ มีลั้วถั่ววางกลมเล็ก ๆ บนท้องฟ้าด้วยนิ้วของตน ค่อย ๆ เป่าลมเข้า วงกลมเล็ก ๆ นั้นจึงกลายเป็นดวงอาทิตย์ทันที

(นิทานเรื่อง มีลั้วถั่ว. 2542:15)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั้วถั่วเป็นผู้สร้างดวงอาทิตย์ให้กับโลก โดยใช้เพียงนิ้วของตนวางกลมเล็ก ๆ บนท้องฟ้า และเป่าลมเข้าไปทำให้เกิดเป็นดวงอาทิตย์ขึ้นมา สร้างความสว่างไสวให้กับโลก

นิทานเรื่อง การกำเนิดภูเขาและแม่น้ำ กล่าวถึง มีลั้วถั่วใช้ไหมที่มีพลังวิเศษมาสร้างภูเขาและแม่น้ำ ทำให้โลกมีภูเขาหลายลูกและแม่น้ำหลายสาย

หลังจากที่มีลั้วถั่วสร้างท้องฟ้าและพื้นดินเสร็จ ท้องฟ้าที่สร้างขึ้นมานั้นแคบกว่าพื้นดิน และพื้นดินก็กว้างขวางกว่าท้องฟ้า ดังนั้น มีลั้วถั่วจึงใช้ไหมที่มีพลังวิเศษเย็บขอบฟ้าและขอบดิน แล้วมีลั้วถั่วก็ดึงปลายของไหม ทำให้ขอบฟ้าและขอบดินให้แน่น ฟาโค้งเหมือนฝาหม้อ โลกยับเหมือนกลีบกระโปรง กลีบกระโปรงเป็นชั้น ๆ นั้นกลายเป็นภูเขา ส่วนกลีบกระโปรงตรงตอบนั้นกลายเป็นแม่น้ำ

(นิทานเรื่อง การกำเนิดภูเขาและแม่น้ำ. 2542:67)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั้วถั่วเป็นผู้สร้างภูเขา และแม่น้ำ โดยใช้ไหมที่มีพลังวิเศษเย็บขอบฟ้าและขอบดิน สามารถทำให้เห็นถึงความคิดของกลุ่มชนเผ่าเย้า กล่าวที่จะสร้างธรรมชาติ และเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ

นิทานเรื่อง การกำเนิดสัตว์โลก กล่าวถึง มีลั้วถั่วใช้มีอวิเศษสร้างสัตว์ป่าออกมา 6 ชนิด รวมถึงสัตว์ปีกและนกต่าง ๆ

มีลั้วถั่วเพิ่งสร้างโลกขึ้นมา ในเวลานั้นไม่มีสัตว์ โลกก็เงียบสงบ มีลั้วถั่วจึงทำงานอย่างหนักเป็นเวลา 6 วัน 6 คืน และสร้างอ่างขนาดใหญ่ เข่าปั้นสัตว์ ต่าง ๆ ออกจากดินเหนียวและใส่ไว้ในอ่างทั้ง 6 ตัว แล้วใช้มีอวิเศษโบกมือเข้าไปในอ่าง จึงกำเนิดสัตว์ป่าออกมาทั้ง 6 ชนิด จากนั้นมีลั้วถั่วก็ทำอ่างขนาดใหญ่อีกใบหนึ่ง ทำสัตว์ปีกต่าง ๆ จากดินเหนียว และวางไว้ในอ่าง โดยพลังวิเศษของเขา จึงกำเนิดสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด และห่าน และนกต่าง ๆ ออกมา ตั้งแต่นั้นมาโลกก็มีชีวิตชีวา

(นิทานเรื่อง การกำเนิดสัตว์โลก. 2542:125)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั้วถั่วเป็นผู้สร้างสัตว์โลก รวมถึงสัตว์ป่า สัตว์ปีกและนกชนิดต่าง ๆ ขึ้นมาโดยการปั้นดินเหนียวและมีอวิเศษ เปลี่ยนโลกที่เงียบสงบให้สดใสมีชีวิตชีวาขึ้นมา

จากบทบาทการเป็นผู้สร้างของมีลั้วถั่วสามารถสรุปได้ว่า ในอดีต โลกมีแต่ความมืด ไม่มีแหล่งธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต ชาวเย้าเชื่อกันว่า มีลั้วถั่วเป็นผู้ที่สร้างท้องฟ้า พื้นดิน ดวงอาทิตย์ ภูเขา แม่น้ำ และสัตว์ป่าต่าง ๆ ขึ้นมาทำให้โลกนี้สดใสมีชีวิตชีวามากขึ้น

3. บทบาทความเป็นแม่

บทบาทความเป็นแม่ หมายถึง การทำหน้าที่ของผู้หญิงในการตั้งครุฑ คลอดบุตร เลี้ยงดูบุตร และอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี มีลัทธิมีบทบาทเป็นแม่ดังปรากฏในนิทาน เรื่อง *นกอินทรีสำรวจสถานที่ การกำเนิดมนุษย์ การกำเนิดเลือดฝ่ำ กำเนิดยารักษาโรค การชนไฟมีลัทธิ มนุษย์ในน้ำเต้า และประเพณีตำหนุ* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *นกอินทรีสำรวจสถานที่* กล่าวถึง ข้าฮิงอิจฉานอินทรีที่ได้เป็นตัวแทนสำรวจสถานที่เพื่อสร้างมนุษย์ จึงกระทำผิดโดยการจับนกอินทรีไป สุดท้ายถูกมีลัทธิตำหนิและลงโทษอย่างรุนแรง

เพื่อสร้างมนุษย์ มีลัทธิขอให้นกอินทรีเป็นตัวแทนสำรวจสถานที่ เมื่อลูกชายคนที่หนึ่งของมีลัทธิ ชื่อข้าฮิง รู้เรื่องนี้รู้สึกโกรธมาก เขาคิดว่าตนเองเป็นผู้ที่ช่วยสร้างภูเขาและแม่น้ำขึ้นมา มีผลงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ทำไมเลือกนกอินทรีไปสำรวจสถานที่ต่าง ๆ เขายังคิดยิ่งโกรธมาก เมื่อนกอินทรีบินข้ามภูเขา เขาก็รีบจับนกอินทรี มีลัทธิโกรธมากเมื่อรู้ว่านกอินทรีถูกจับ นกอินทรีไม่เคยขโมยเงิน ไม่ขโมยอาหาร หรือขัดขวางข้าฮิงทำสิ่งต่าง ๆ เขาจับนกอินทรีทำให้ส่งผลกระทบต่อสร้างมนุษย์ ข้าฮิงต้องถูกลงโทษ พี่น้องจึงมาขอร้องและอธิบายกับมีลัทธิว่า ข้างก็แค่ทำพลาดไปโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่มีลัทธิตัดสินใจจะตำหนิและลงโทษอย่างรุนแรงกับข้าฮิง เพราะว่าแบบนี้จะได้เป็นตัวอย่างทำให้ลูก ๆ ทุกคนจดจำและไม่ทำเรื่องผิด เชื่อฟังคำพูดของตน

(นิทานเรื่อง *นกอินทรีสำรวจสถานที่*. 2542:253)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลัทธิมีบทบาทของความเป็นแม่ และเป็นแม่ที่เข้มงวด โดยใช้วิธีตำหนิและลงโทษอย่างรุนแรงทันทีเมื่อลูกทำผิด สั่งสอนตักเตือนลูกไม่ให้ทำเรื่องผิด แสดงให้เห็นว่าชาวเข้าเชื่อว่าการสั่งสอนเลี้ยงดูลูกถือว่าเป็นบทบาทโดยตรงของแม่ วิธีการสั่งสอนลูกอาจจะเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม บางครั้งอาจจะดูคำหรือลงโทษอย่างรุนแรง แต่ก็เป็ความหวังของแม่อยากให้ลูกเป็นคนดี

นิทานเรื่อง *การกำเนิดเลือดฝ่ำ* กล่าวถึงมีลัทธิใช้หนังของสัตว์มาทำเลือดฝ่ำและกางเกง แต่หลังจากที่ลูก ๆ สวมแล้วก็เกิดความเจ็บปวด ด้วยความช่วยเหลือจากแมงมุม เขาจึงรู้วิธีทอผ้าด้วยไหม และเย็บผ้าออกเป็นเสื้อผ้าหลายรูปแบบ

ตั้งแต่มีลัทธิเรียนรู้ที่จะเลี้ยงลูกด้วยนม ลูก ๆ ก็เติบโตมาได้อย่างถูกต้อง แต่ลูก ๆ ไม่มีเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ ลูกชายและลูกสาวเปลือยกายเล่นด้วยกันในตอนกลางวัน และตอนกลางคืนยุงก็กัด เมื่อฤดูหนาว ลูก ๆ หนาวแล้ว มีลัทธิรู้สึกเป็นกังวลมากเมื่อเห็นลูก ๆ ไม่มีเสื้อผ้า จึงใช้หนังของสัตว์มาทำเสื้อผ้าและกางเกง แต่หลังจากที่ลูก ๆ สวมแล้วก็เกิดความเจ็บปวด มีลัทธิไม่รู้ทำยังไงดีจึงไปขอความช่วยเหลือจากแมงมุม แมงมุมแนะนำให้เขาใช้ไหมในท้องของมันทำเสื้อผ้าของมนุษย์ มีลัทธิจึงสร้างเครื่องทอผ้า เขาทอผ้าทั้งวันทั้งคืน และผ้าทอดูเหมือนสายรุ้ง แมงมุมยังสอนมีลัทธิเย็บเสื้อผ้า มีทั้งกางเกงขายาว เสื้อแขนยาว กระโปรง หมวก เป็นต้น เสื้อผ้าสีสดใส และต่อมาลูกหลานก็มีเสื้อผ้าที่จะสวมใส่

(นิทานเรื่อง *การกำเนิดเลือดฝ่ำ*. 2542:310)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลัทธิมีบทบาทของความเป็นแม่ เป็นผู้ให้กำเนิดและผูกพันกับลูก เพราะต้องคอยเฝ้าพุ่มพักและดูแลลูกจนกระทั่งเติบโต แม้ว่ามีลัทธิจะไม่รู้วิธีที่ถูกต้องในการตัดเย็บเสื้อผ้า แต่มีลัทธิก็ยังแสวงหาความช่วยเหลือจากแมงมุม เพื่อที่จะทำเสื้อผ้าให้ลูกสวมใส่อบอุ่น และสวยงามมากยิ่งขึ้น

นิทานเรื่อง *กำเนิดยารักษาโรค* กล่าวถึง มีลั่วถั่วพยายามรักษาและดูแลลูก ๆ เป็นอย่างดี เพื่อให้ลูก ๆ หายเจ็บป่วย

ตั้งแต่มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์ขึ้นมา มีลั่วถั่วมีความสุขทุกวันและจะเล่นกับลูก ๆ ทุกวัน อย่างมีความสุข วันหนึ่ง ลูก ๆ ก็มาขำมีลั่วถั่วและบอกว่า พวกหนูไม่สบาย ลูกคนที่หนึ่ง บอกว่าปวดหัว ลูกคนที่สองบอกว่าเป็นไข้ ตัวร้อน และลูกคนที่สามบอกว่าปวดท้อง เป็นต้น มีลั่วถั่วดูแลลูก ๆ ทั้งวันทั้งคืน ไม่มีเวลากินข้าว นอนกินนอนไม่หลับ หัวใจของเขาเจ็บปวดมาก ดังนั้นเขาจึงเดินทางผ่านภูเขาหลายลูกและข้ามแม่น้ำหลายสาย มีลั่วถั่วเก็บวัชพืชและใบไม้ทุกชนิดเต็มตะกร้าไม้ไผ่ เมื่อเขากลับถึงบ้าน เขาก็ต้มใบไม้ให้เป็นน้ำยา นำน้ำยาให้ลูกชายดื่มและเช็ดตัวของลูกสาวด้วยน้ำยา หลังจากการดูแลของมีลั่วถั่วอย่างระมัดระวัง อาการปวดหัวของลูก ๆ ก็ค่อย ๆ ดีขึ้น ไข้ก็ค่อย ๆ ลดลง และอาการปวดท้องก็หายไป มีลั่วถั่วเห็นลูก ๆ ทุกคนหายป่วยแล้ว มีความสุขมาก

(นิทานเรื่อง *กำเนิดยารักษาโรค*. 2542:327)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีลั่วถั่วมีบทบาทของความเป็นแม่ เมื่อลูก ๆ เจ็บป่วยมีลั่วถั่วดูแลลูกทั้งวันทั้งคืน ไม่มีเวลากินข้าว นอนไม่หลับ ด้วยความเป็นกังวลจึงเดินทางข้ามแม่น้ำข้ามภูเขาไปหาพืชและใบไม้เพื่อมาต้มเป็นยาให้ลูกดื่ม ดูแลลูก ๆ อย่างระมัดระวังจนหายเจ็บป่วย

จากบทบาทความเป็นแม่ของมีลั่วถั่วสามารถสรุปได้ว่า ชาวเข้ามีความเชื่อว่าการส่งสอนเลี้ยงดูลูกถือเป็นบทบาทโดยตรงของแม่ มีลั่วถั่วมีความเข้มงวดกับลูก ๆ เมื่อลูกทำผิดก็จะตำหนิและลงโทษ ส่งสอนตักเตือนไม่ให้ทำผิดอีก อีกทั้งยังเลี้ยงดูลูกให้เติบโตมาอย่างดี ทอเสื้อผ้าให้ลูกใส่เพราะเป็นห่วงกลัวว่าลูกจะหนาว เดินทางข้ามแม่น้ำข้ามภูเขาเพื่อไปหาวัชพืชและใบไม้มาต้มเป็นยาให้ลูกกินยามเจ็บป่วย หวังว่าลูกเติบโตอย่างแข็งแรง

4. บทบาทเป็นผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลชีวิตความเป็นอยู่ ให้คำแนะนำและสั่งสอนชาวบ้าน ซึ่งจะเป็นผู้นำในทางวัฒนธรรม ดังปรากฏในนิทานเรื่อง *บทเพลงรัก การสร้างบ้าน แบ่งชนเผ่า แบ่งนามสกุล เหมิงดอกหาว นามสกุลเหมิง นามสกุลหยวน พี่น้องแต่งงานกัน และตำนานที่มาของปาไผ่เข้า* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *บทเพลงรัก* กล่าวถึง คู่รักพี่น้องสองคนจะแต่งงานกันต้องได้รับความยินยอมจากมีลั่วถั่วก่อน ไม่เช่นนั้นทั้งสองจะต้องแยกกัน

มีลั่วถั่วสร้างฟ้าและดินขึ้นมา โลกกว้างใหญ่เดินไม่เสร็จ และท้องฟ้าก็สูงเกินกว่าจะมองเห็น พี่ชายกับน้องสาวอยู่ห่างไกลกันมาก แต่ด้วยความช่วยเหลือจากมีลั่วถั่ว จึงทำให้พี่น้องทั้งสองได้มีโอกาสพบเจอกัน แล้วหัวใจทั้งสองได้ตกลงที่จะอยู่ด้วยกัน ทำให้พี่ชายข้ามภูเขาและแม่น้ำไปพบน้องสาวได้ แต่ทั้งสองจะแต่งงานได้หรือไม่ต้องได้รับความยินยอมจากมีลั่วถั่วก่อน เนื่องจากมีลั่วถั่วมีหน้าที่ดูแลเรื่องการแต่งงานของมนุษย์ทุกคู่ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ไม่เช่นนั้นพี่น้องทั้งสองจะแต่งงานกันไม่ได้

(นิทานเรื่อง *บทเพลงรัก*. 2542:289)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แม้มี่ลั่วถั่วไม่ได้เป็นผู้ให้กำเนิด แต่มีลั่วถั่วก็มีบทบาทในการเป็นผู้ปกครองของสองพี่น้องนี้รวมถึงชาวเข้าคนอื่น ๆ โดยการเข้าไปดูแลเรื่องการเลือกคู่ครอง ช่วยดูเรื่องชายหญิงทั้งสองฝ่ายมีความเหมาะสมที่จะแต่งงานกันหรือไม่

นิทานเรื่อง *การสร้างบ้าน* กล่าวถึง เวลาการย้ายเข้าบ้านหลังใหม่ต้องสอบถามมีลั่วถั่ว เพื่อเลือกฤกษ์งามยามดีแล้วค่อยย้ายเข้าบ้านหลังใหม่

หนิเอ้อกับย่าลาแต่งงานสร้างครอบครัวใหม่ และมีลูกหลายคน จึงอยากจะย้ายบ้านใหม่ ทั้งสองจึงไปสอบถามมีลั่วถั่ว เพื่อเลือกฤกษ์งามยามดีในการย้ายเข้าบ้านหลังใหม่ ทั้งสองเชื่อว่าฤกษ์งามยามดีในการเข้าบ้านหลังใหม่สามารถทำให้ลูก ๆ อยู่เย็นเป็นสุข และรุ่นต่อรุ่นจะแพร่พันธุ์ได้ต่อไป

(นิทานเรื่อง *การสร้างบ้าน*. 2542:289)

มีลั่วถั่วเป็นผู้ปกครองของชนเผ่าเย้า โดยดูแลชาวเย้าเรื่องการย้ายเข้าบ้านหลังใหม่ แสดงให้เห็นถึงการมีบทบาทในด้านการดูแลเรื่องความสุข ความทุกข์ของชนเผ่าเย้า

จากบทบาทการเป็นผู้ปกครองของมีลั่วถั่วสามารถสรุปได้ว่า มีลั่วถั่วเป็นผู้ปกครองของชาวเย้า ใส่ใจและดูแลชาวเย้าทุกคนทั้งเรื่องคูครองและเรื่องการย้ายเข้าบ้านใหม่ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมีลั่วถั่วกับชาวเย้ามีความใกล้ชิดกัน ชาวเย้าเคารพและนับถือมีลั่วถั่ว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของมีลั่วถั่วที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า มีลั่วถั่วเป็นเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคของชนเผ่าเย้า อยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีบทบาททั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทวีรสตรี บทบาทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ผู้นำความคิด และผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน ในบทบาทผู้นำความคิด มีลั่วถั่วสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาถ่ายทอดและให้คำแนะนำแก่ชาวเย้าเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และในด้านผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน โดยเสี่ยงอันตรายไปจัดการกับปีศาจและเสียลูกสาวสุดที่รักเพื่อความสงบสุขของผู้คนในหมู่บ้าน 2) บทบาทเป็นผู้สร้าง มีลั่วถั่วสามารถใช้อำนาจพิเศษมาสร้างธรรมชาติและสัตว์โลกได้ ทำให้โลกมีชีวิตชีวา 3) บทบาทความเป็นแม่ มีลั่วถั่วเป็นแม่ที่มีทั้งความรัก ความอ่อนโยน และความเข้มงวด 4) บทบาทเป็นผู้ปกครอง ชาวเย้าถือว่า มีลั่วถั่วเป็นผู้นำในทางวัฒนธรรม ใส่ใจดูแลเรื่องความทุกข์ ความสุขของกลุ่มคนในปกครอง ทั้งเรื่องการเลือกคู่และย้ายเข้าบ้านใหม่ ทำให้ชีวิตของชาวเย้าอยู่เย็นเป็นสุข จากบทบาททั้งสี่ประการของมีลั่วถั่วทำให้เห็นถึงชนเผ่าเย้าประกาศสงครามกับธรรมชาติภายใต้การนำและแนะนำของมีลั่วถั่ว สร้างชีวิตที่สวยงามและมีความสุขให้กับคนรุ่นต่อไป

จากการวิเคราะห์บทบาทของมีลั่วถั่วที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยเห็นว่า มีลั่วถั่วมีบทบาทวีรสตรีและบทบาทแบบความเป็นแม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ LU GUISHENG (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะการสร้างของมีลั่วถั่ว: กรณีศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างมีลั่วถั่วและหนิวว่า ผลการศึกษาพบว่า มีลั่วถั่วกับหนิวว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน 1) เป็นเทพธิดาที่มีพลังและอำนาจไม่มีที่สิ้นสุด 2) มีบทบาทความเป็นแม่ มีลักษณะของการเป็นมารดาที่อ่อนโยนและความเข้มงวดของบิดา 3) เป็นวีรสตรีที่ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตาและต่อสู้กับธรรมชาติอย่างกล้าหาญ บทบาทเหล่านี้ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้ามีลั่วถั่วก็มีเช่นกัน แต่บทบาทมีลั่วถั่วในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ยังมีบทบาทผู้เสียสละเพื่อกลุ่มชน บทบาทเป็นผู้สร้าง และบทบาทเป็นผู้ปกครอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสายธาร ทิมทับ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทผู้หญิงและผู้ชายในนิทานพื้นบ้านเขมร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของตัวละครผู้หญิงที่อยู่ในพื้นที่ส่วนตัวแสดงให้เห็นบทบาทของ ผู้หญิงใน 3 ฐานะ คือ 1) บทบาทผู้หญิงในฐานะบุตรสาว 2) บทบาทผู้หญิงในฐานะภรรยา และ 3) บทบาทผู้หญิงในฐานะมารดา การอบรมเลี้ยงดูลูกถือว่าเป็นบทบาทโดยตรงของมารดา ในนิทาน

สร้างโลกของชนเผ่าเย้ามีลั่วถั่วก็มีบทบาทเลี้ยงลูก ดูแลลูกเช่นกัน แต่ความแตกต่าง คือ บทบาทผู้หญิงในนิทานพื้นบ้านเขมร ยังมีบทบาทบุตรสาว และภรรยา แต่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีลั่วถั่วมีแค่บทบาทความเป็นแม่ เพราะชาวเย้ามีความเชื่อว่าการสั่งสอนเลี้ยงดูลูกถือเป็นบทบาทโดยตรงของแม่ และมีลั่วถั่วเป็นเทพธิดาไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา ดังนั้นจึงไม่มีบทบาทบุตรสาว และภรรยา นอกจากนี้ ในด้านผู้ปกครองสอดคล้องกับงานวิจัยของ TAN TING (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของเทพธิดาในตำนานการสร้างโลกของชนเผ่าอี่ ผลการศึกษาพบว่า ตามลักษณะและบทบาทหน้าที่ของเทพธิดาชนเผ่าอี่ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) เป็นเทพธิดาแห่งการสร้างสรรค์ที่มีพลังและอำนาจวิเศษ 2) เป็นบรรพบุรุษของชนเผ่าอี่ สามารถกำเนิดและสืบพันธุ์มนุษย์ได้ 3) เป็นเทพธิดาแห่งการช่วยเหลือชนเผ่า 4) เป็นผู้ปกครอง ชาวอี่ถือว่าเทพธิดาเป็นผู้ใหญ่บ้าน สามารถดูแลรักษาหมู่บ้านเรื่องการเลือกคู่ได้ 5) เป็นเทพธิดาแห่งการล่าสัตว์ สามารถปกป้องชาวอี่ไม่ให้อดอยาก ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้ามีลั่วถั่วก็มีบทบาทเป็นผู้สร้างที่มีพลังและอำนาจวิเศษ และเป็นผู้ปกครอง ชาวเย้าถือว่ามีลั่วถั่วมีความรู้และประสบการณ์มากมาย สามารถดูแลรักษาหมู่บ้านเรื่องการเลือกคู่และการย้ายบ้านหลักใหม่ได้ แต่บทบาทของเทพธิดาในตำนานการสร้างโลกของชนเผ่าอี่ ยังมีบทบาทเป็นบรรพบุรุษของชนเผ่าอี่ บทบาทเป็นเทพธิดาแห่งการช่วยเหลือชนเผ่า และเป็นเทพธิดาแห่งการล่าสัตว์ กล่าวได้ว่า บทบาทของเทพธิดาในนิทานชนเผ่าต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงแต่ละกลุ่มชนมีความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมเฉพาะของตน

เอกสารอ้างอิง

- พัทยา สายหู. กลไกทางสังคม. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2539.
- ศิราพร ณ ถลาง. ชนชาติไทยในนิทาน:แลลอดแวนคดีชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: มติชน; 2545.
- ศิราพร ณ ถลาง. ทฤษฎีคดีชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
- สายธาร ทิมทับ. การศึกษาบทบาทผู้หญิงและผู้ชายในนิทานพื้นบ้านเขมร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกศึกษา]. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2561.
- LAN HONG'EN. มีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า. กวางสี: กวางสี; 2542.
- LU GUISENG. การวิเคราะห์ลักษณะการสร้างของมีลั่วถั่ว:กรณีศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างมีลั่วถั่วและหนี่ว้า. ใน: หนังสือการบูชาบรรพบุรุษและวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า. กวางสี: มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี; 2559. หน้า 125-136.
- TAN TING. การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของเทพธิดาในตำนานการสร้างโลกของชนเผ่าอี่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีชนกลุ่มน้อย]. ปักกิ่ง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยชนชาติส่วนกลาง; 2558.